

Asia: VN/26120/2023-OM-100

Hallinnollisten seuraamusmaksujen määrääminen tietosuojalainsäädännön rikkomuksista julkissektorilla

Lausunnonantajan lausunto

1. Kommentit lakiehdotuksista:

Ehdotetun tietosuojalain 24 a §:n 5 momentin mukaan seuraamusmaksua ei voitaisi määrätä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 4 §:n soveltamisalaan kuuluvalla viranomaisella ja julkista valtaa käyttävälle yhteisölle, säätiölle ja yksityiselle henkilölle henkilötietojen käsittelytoimista, joissa on kyse tietosuoja-asetuksen 86 artiklassa tarkoitettusta henkilötietojen luovuttamisesta. Ehdotuksen perustelujen mukaan rajauksen tarkoituksena on varmistaa, että ehdotettu sääntely ei kavenna julkisuusperiaatetta. Helsingin hallinto-oikeus pitää rajausta sinänsä perusteltuna, mutta toteaa, että sen tulkinta voi olla käytännössä vaikeaa:

Yleisen tietosuoja-asetuksen täytäntöönpanoon yhteydessä ei tehty muutoksia lakiin viranomaisten toiminnan julkisuudesta (julkisuuslaki), vaan julkisuuslain muutostarpeita päätettiin arvioida erikseen. Tätä arviointia ei toistaiseksi ole tehty. Hallinto-oikeus toteaa, että henkilötietojen luovuttamista koskevat julkisuuslain säännökset ja niiden suhde yleisen tietosuoja-asetuksen vaatimuksiin ovat epäselviä ja aiheuttavat paljon tulkintavaikeuksia. Siksi nyt käsillä olevassa hallituksen esitysluonnoksessa esitetty seuraamusmaksujen soveltamisalan rajauskin voi osoittautua vaikeasti tulkittavaksi. Julkisuusperiaatteen turvaamiseksi ja julkisuuden ja tietosuojan yhteensovittamiseksi olisi ensisijaista arvioida julkisuuslain muutostarpeet.

2.1 Yleiset kommentit yksittäistä seuraamusmaksua koskevista vaikutuksista ja muista viranomaisvaikutuksista:

-

2.2 Tunnistattekko muita kuin esitysluonnoksessa käsiteltyjä tilanteita, joissa seuraamusmaksua ei olisi mahdollista kohdistaa rekisterinpitäjänä (tai henkilötietojen käsittelijänä) toimivan viranomaisen tai julkishallinnon elimen toimintamenoihin tai muutoin suoraan kyseiselle viranomaiselle tai julkishallinnon elimelle, ja mistä syystä se ei ole mahdollista?

-

2.3 Tunnistatteko oman budjettinne, määrärahojenne tai muun rahoituksenne käyttämisen valossa muita huomioitavia näkökohtia, joita voi liittyä yksittäiseen viranomaiselle tai julkishallinnon elimelle määrättävään seuraamusmaksuun?

-

2.4 Täydennysehdotukset ja kommentit tietoyhteiskuntavaikutuksia koskeviin arvioihin:

-

2.5 Muut kommentit ehdotetun sääntelyn vaikutuksista:

-

3. Muut huomiot (tai lausuntonne) esitysluonnoksesta:

Esitysluonnoksen mukaan hallinnollisia seuraamusmaksuja ei olisi mahdollista määrätä tuomioistuimille. Helsingin hallinto-oikeus pitää rajausta perusteltuna tuomioistuinten riippumattomuuden turvaamiseksi. Kuten esitysluonnoksessa on todettu, tietosuojavaltuutetulla ei ole toimivaltaa valvoa tuomioistuinten lainkäyttötehtäviin liittyvää henkilötietojen käsittelyä. Yleisen tietosuojasetuksen johdanto-osan kappaleen 20 mukaan tällaisten tiedonkäsittelytoimien valvonta olisi voitava uskoa jäsenvaltion oikeusjärjestelmään kuuluville erityiselimille, joiden olisi erityisesti varmistettava tämän asetuksen sääntöjen noudattaminen, vahvistettava oikeuslaitoksen edustajien tietoisuutta niille tämän asetuksen mukaisesti kuuluvista velvoitteista ja käsiteltävä tällaisiin tiedonkäsittelytoimiin liittyviä valituksia. Suomessa tällaista erityiselintä ei kuitenkaan ole perustettu vaan kysymys siitä, kuka valvoo tuomioistuinten lainkäyttötehtäviin liittyvää henkilötietojen käsittelyä, on jäänyt avoimeksi. Hallinto-oikeus toteaa, että tämän vuoksi ja ennen kaikkea tuomioistuintoimintaan liittyvän korostuneen julkisuusperiaatteen ja henkilötietojen suojan yhteensovittamiseksi tulisi selvittää tarvetta erityislaille koskien henkilötietojen käsittelyä hallintotuomioistuimissa tai vaihtoehtoisesti hallintotuomioistuinten julkisuuslain täydentämistä henkilötietojen käsittelyä koskevilla säännöksillä.

Pitkäranta Ann-Mari
Helsingin hallinto-oikeus